

Landskap: Småland. Upptecknat av: Sven Blomén
 Härad: Uppvidinge Adress: Älghult.
 Socken: Älghult Berättat av P.G. Nilsson, S.Rås.
 Gustav Karlsson,
 Uppteckningsår: 1932. Född år i Älghults sn.

	sid.
Uppteckningen rör	
"Rydingen", (en gammal fogde) och den Onde.	1
Puttetorpa here.	3
Nisse i Granhult.	5
Masse i Skvallebäcken, som kunde skada sina fiender även om dessa befunno sig på flera mils avstånd.	7
"Narrabacke", (så kallades en backe, där tjuvar bru- kade hålla till.	8

4785

"Rydingen" (en gammal fogde) och den Onde.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Om Rödningen på Rydboholm.

Rydingen var en gammal fogde, som var mycket sträng. Han bodde på Lidboholm. Ett stycke ifrån Lidboholm läg en ö, som hette Galgö, och där fick R:s underhavande slita spö, om de hade gjort något illa. Hade de gjort mycket illa, hängdes de i en galge, som fanns på Galgön.

Så fanns där en annan ö, som läg ung. 3 gånger så långt från Lidboholm som Galgön. Den ön hette Husholmen, och där hade Rydingen gjort sig en grotta i jorden. I den grottan bodde han ibland. För att komma ifrån Lidboholm till Husholmen hade R. byggt en bro mellan öarna. Denna bro kunde tagas upp när som helst. Efter bron finns pälar nedslagna i botten, och jag har själv sett dem. När Rydingen hade tagit upp bron, kunde ingen komma till honom.

Sågnen förmäler, att Rydingen gått i kontrakt med den onde, och för att den onde inte skulle kunna taga honom, hade R.

4785

gjort bron.

En dag när Rydingen läst in sig på ön, kommo det en svärm med rättor, som simmade mot Husholmen från Lidboholm. När de kom till Husholman, tog de helt simpelt Rydingen med sig till Lidboholm. Så fick R. sätta sig upp i sin egen vagn efter egna hästar men utan egen körkarl, och så bar det iväg mot Kalmar. I Kalmar var portarna låsta. Men så frågade vakterna vem det var, som kom skande. R. svarade, att det var Rydingen på Lidboholm, och då skulle de öppna portarna. Portarna öppnades, men R:s reskamrat, och det var den onde själv, tyckte inte om, att R. sagt, vem han var. Och därför tog hans reskamrat honom och slog honom i muren, så att han dog. Förr i världen syntes röda fläckar i muren, och de var utav Rydingens blod.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

4785

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Puttetorpa here.

Puttetorpa here fick en dag besök av en kapten, som sade sig ha hört, att Puttetorpa here var mycket stark och ville därför brottas med honom. Puttetorpa here trodde, att kaptenen bara skämtade med talet om brottning, men kaptenen var envis och slutligen gick Puttetorpa here ned på att brottas. Kaptenen hade ord om sig att vara den starkaste på vida trakter, och nu ville han visa, att även Puttetorpa here skulle få erkänna det.

De båda "jättarna" tog alltså ihop. Kaptenen klarade sig bra, men han kunde inte få kull sin motståndare. Då började han att använda sig av "tricks" för att få kull Puttetorpa here, men då blev denne arg och sade: "Jasså, du ä sånn du, då ä dä bäst ja tar i lite härare." Sagt och gjort. Efter ett par ögonblick lägg kaptenen i backen och jämrade sig. Sådana, som inte

ville släss ärligt, ville inte Puttetorpa here taga i.

Ett annat bevis på Puttetorpa heres styrka är följande: Puttetorpa here var en dag och arbetade vid Husaby, Man skulle den dagen välta bort en stor sten, som låg vid Husabyvägen. Där var därför flera drängar jämte Puttetorpa here, och dessa försökte att få bort den stora stenen. Det gick emellertid inte att få stenen från stället. Fogden blev arg häröver och påstod, att drängarna inte togo i så hårt. Då steg Puttetorpa here fram och sade: "Tror du inte jag heller tog i?" Därpå befallde Puttetorpa here, att han skulle få ett "spett" (järnspett), som höll att bryta med. Två man fick då gå och hämta ett stort järnspett, som var så tungt, att de knappast orkade bära det. Detta järnspett tog Puttetorpa here och satte under stenen, varefter han försökte rubba stenen. Järnspettet böjdes, men stenen låg orörlig. Därefter sade Puttetorpa here till fogden: "Tror du nu, att jag tog i?"

4785

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Nisse i Granhult.

Nisse i Granhult var en stor rolighetsminister. Han brukade ganska ofta göra resor in till staden Växjö, där han tyckte om att driva med polisen. En gång när han var i V. gick han vid sitt lass och "ymlade" och lätsade gömma något. Polisen vaknade noga på Nisse, ty han misstänkte honom för "rackartyg", och att han hade något olovligt att sälja. Så skulle Nisse avlägsna sig ifrån sitt lass och tog då med sig en paket, som han lätsade gömma. Polisen fick emellertid nu se, att det stack ut några fjädrar ur Nisses paket, och gick därför fram till Nisse och bad att få se, vad paketen innehöll. Nisse ville dock inte visa sitt knyte, men polisen var envis och tog ifrån Nisse det för att se, vad det innehöll. Polisen öppnade paketen och i stället för att finna, som han trott, en olovligt skjuten tjäder, fann han - en

spräckt träsko, i vilken fjädrar voro instuckna.

Nisse i Granhult hade en häst, som var mycket klok. Denne följde Nisse som en hund. En gång när Nisse rest in till staden, skulle han gå till en handlande och köpa sill. Hästen följde med till handelsmannen och gick in i boden. Nisse begärde nu att få köpa en tjog sillar. Handelsmannen tyckte emellertid, att det var för kallt att plocka sillar ur tunnan och jämrade sig därför. Nisse svarade då: "Du kan låta min häst plocka upp tjugo sillar, det kan han, om jag säger till Honom." - "Ja, kan hästen göra det", svarade handlaren, "så får du sillen." Nisse ledde fram hästen till sill_tunnan, och så började hästen plocka sill med munnen. När han hade plockat upp tjugo sillar, gick hästen därifrån, och handelsmannen måste då hålla sitt löfte till Nisse. (Dessa båda händelser från 1860-70-talen.)

Sedermera reste Nisse i Granhult till Amerika, där han stannade hela sitt återstående liv.

4785

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—
F
8

"Masse i Skvallebäcken" som kunde skada
sina fiender även om dessa befunno sig på flera mils avstånd.

I Skvallebäcken , som ligger ett stycke från Bostorp,
Lenhovda sn. bodde förr en man, kallad Masse i Skvallebäcken,
som man gärna icke ville komma i delo med. Masse kunde nämligen
tillfoga sina fiender skada och döda dem, även om dessa befunno
sig på flera mil ifrån honom. Enligt berättelsen, blev Masse
en gång ovän med en person och beslöt sig för att skaffa bort
ovännen. Han gick då ut i skogen och ritade på en stor tall sin
fiende, varefter han sköt bilden. Fienden , som befann sig långt
ifrån Lenhovda socken, dog samtidigt som Masse sköt bilden.

4785

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

"Narrabacke". (så kallades en backe, där tjuvar brukade hålla till).

I Hälleberga socken i närheten av Målerås på vägen till Lenhovda finnes en backe, som går under namnet "narrabacke". Sitt namn har den fått på följande sätt: För åtskilliga år sedan huserade i dessa trakter en hop med tjuvar, som stal från förbi- biresande bönder. När dessa kommo farande på sina skjutsar, gingo en av tjuvarna fram och började tala med och bjödo dem på brännvin. Snart lyckades tjuvarna få bönderna från sina skjutsar på vägen, och då passade några andra på att undersöka vad bönderna hade med sig, smörtrillingar o. dyl. för att taga det.